

osoby třetí, od pachatele rozdílné, která si vymohla od úřadu povolení k přechovávání. Nelze proto na souzený případ použití předpisů § 24 odst. (5) zák. čis. 9/24 o propadnutí radiotelefonních zařízení, a bylo proto zmateční stížnost státního zastupitelství zavrhnouti jako nedůvodnou.

Čís. 4221.

Slovy »k usmrcení spolupůsobil« rozumí zákon (§ 141 tr. zák.) každé účastenství na zlém nakládání (§ 195 tr. zák.), jímž přijde člověk o život, tedy i pouhé činné spolupůsobení ve smyslu § 136 tr. zák.

Pro zákonný znak »činného spolupůsobení« při zločinu loupežného zabití nevyžaduje se ani vztázení ruky proti osobě, již se násilí děje; stačí každá činnost pachatelova, již při samotném vykonání onoho zločinu hlavního pachatele posiluje a podporuje, ať se to projeví jakýmkoliv způsobem.

Kdo k usmrcení ve smyslu § 141 tr. zák. činně spolupůsobí, nemusí jednati tak, by jeho činnost měla v zápětí smrt napadeného.

Pokud nejde o zmatek čis. 6 § 344 tr. ř. porušením předpisu § 320 tr. ř., nebyla-li dána k hlavní otázce na zločin loupežného zabití eventuální otázka na zločin krádeže podle § 174 I b) tr. zák.

Předpisům §§ 318 a 322 tr. ř. je vyhověno, rozčlenil-li porotní soud otázky tím způsobem, že trestný čin dokonané loupeže, spáchané ve společenství, pojal do hlavních otázek ohledně každého ze spolupachatelů zvláště, v otázky dodatkové pak zahrnul onu další náležitost učiněného násilí, která po zákonu zakládá změnu druhu trestu (§ 141 tr. zák.).

Rozlišení skutkových podstat zločinu loupeže a zločinu krádeže podle § 174 I b) tr. zák.

Porušení předpisů §§ 318 až 323 tr. ř. jest samostatným důvodem zmatečnosti čis. 6 § 344 tr. ř.; jde proto o tento zmatek, nikoliv podle čis. 5 § 344 tr. ř., nebylo-li vyhověno návrhu na otázku.

(Rozh. ze dne 30. června 1931, Zm II 146/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského jako porotního soudu v Novém Jičíně ze dne 17. února 1931, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem loupežného zabití podle § 141 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaných napadají rozsudek jen ve směru odsouzení stěžovatelů pro zločin loupežného zabití podle § 141 tr. zák., obě uplatňující důvod zmatečnosti podle § 344 čis. 6 tr. ř., zmateční stížnost Josefa K-a mimo to i podle čis. 5, stížnost Stanislava K-a pak i podle čis. 8. Nelze však přisvědčiti žádné z těchto výtek. Zmateční stížnost Josefa K-a spatřuje vadnost řízení podle § 344 čis. 5 tr. ř. v tom,

že nebylo vyhověno návrhu obhajoby, by ohledně události v Š. byla dána porotcům eventuální otázka na zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174 I. a), b), II. a) tr. zák. v ten smysl, zda nepoužil Josef K. při přepadení v Š. násilí, by se zachoval v držení ukradené věci. Poněvadž porušení předpisů §§ 318 až 323 tr. ř. jest samostatným důvodem zmatečnosti (§ 344 čís. 6 tr. ř.), nezakládá domněle vadný postup soudu ve vytyčeném směru důvod zmatečnosti podle čís. 5 § 344 tr. ř., nýbrž lze o této výtce uvažovati jen s hlediska čís. 6. Ale ani takto nelze zmateční stížnosti přisvědčiti. Zda byly tvrzeny skutečnosti, podle kterých, kdyby byly pravdivé, spadal by čin obžalovanému za vinu kladený pod jiný zákon trestní, může zrušovací soud posouditi jen na podkladě protokolu o hlavním přelíčení (§ 271 tr. ř.). A tu nelze ze zodpovídání se obžalovaného vytrhovati určitou část, o níž by oprávněnost navrhované otázky bylo snad lze opírati, nýbrž jest třeba přihlédnouti k celkovému způsobu jeho zodpovídání se. Podle protokolu udal obžalovaný Josef K. před porotou totéž jako v dřívějších protokolech, doznal se tudíž, že celý loupežný podnik v Š. byl spáchán z jeho podnětu po společném ujednání mezi všemi účastníky trestného činu; že nejdříve měli úmysl přepadnouti Z-a na silnici a tam mu odejmouti násilně peníze, když ho však propásli, chtěli totéž učiniti ve vesnici u lávky přes potok, a posléze že zašli do mlékárny, aby se tam společně zmocnili peněz, jež Z. právě vyplácel. Doznal-li dále, že všichni byli ozbrojeni revolvéry ostře nabytými, že v mlékárně, uviděv u přepážky peníze, které měl pokladník ležeti před sebou, byl jako posedlý a že, hmátнув po penězích a uslyšev střelbu, také vystřelil a dal se pak na útěk, nelze ze zodpovídání toho vůbec ustrojiti »tvrzení skutečností«, odpovídajících skutkové podstatě § 174 I. b) tr. zák. Ta liší se od zločinu loupeže především dobou, kdy bylo násilí použito, mimo to však i formou zločinného úmyslu. Při loupeži použije pachatel násilí, by se cizí věci teprve zmocnil, zločin podle § 174 I. b) tr. zák. předpokládá krádež již dokonanou. Slovní úprava »při krádeži byv přistižen« naznačuje, že pachatel počítal s možností, že se mu podaří zmocniti se lupu nepozorovaně, a že jen to, že byl při krádeži již dokonané přistižen, vyvolá v něm dodatečně úmysl a činnost směřující k tomu, by se použitím skutečného násilí nebo nebezpečné pohrůžky proti osobě zachoval v držení věci již ukradené. Obžalovaný vůbec netvrdil, že snahou jeho nebo jeho společníků bylo odciziti peníze v mlékárně tajně, bez přistižení při činu. Odvaha jeho tlupy, projevivší se tím, že všichni vešli ozbrojeni za bílého dne do místnosti, kde pokladník mlékárny peníze právě vyplácel více osobám, by se tam každým způsobem zmocnili těchto vypláčených peněz, neponechává pochybnosti o povaze zločinného úmyslu všech obžalovaných, tedy i stěžovatele Josefa K-a; že totiž byla jejich snaha odejmouti cizí movité věci z držení a bez přivolení jiného provázena i pevným rozhodnutím, předem uváženým, učiniti někomu násilí, by byl trestný útok na cizí majetek provázen zdarem. »Hmátnutí« po penězích, které Z. měl ležeti před sebou, a které právě vyplácel Metoději G-ovi, stalo se podle stěžovatelova zodpovídání se v přítomnosti ostatních společníků ujednaného zločinu, kteří ihned za-

počali se střelbou, a takto nutili dosavadní držitele peněz (Metoděje G-e i Jana Z-a), by protiprávnímu zásahu na jejich věci neodporovali. Činnost ta již sama o sobě zcela naplňuje pojem »učiniti někomu násilí, by se zmocnil«, a nelze tudíž ze zodpovídání se obžalovaného dovodovati, že byly tvrzeny skutečnosti, odpovídající skutkové podstatě zločinu krádeže, kvalifikované i podle § 174 I. b) tr. zák. Nebylo proto důvodů, by soud dal porotcům i eventuální otázku, upravenou tak, jak ji navrhovala obhajoba.

Podle §§ 318 a 322 tr. ř. bylo povinností porotního soudu dáti porotcům ohledně jednotlivých obžalovaných hlavní a dodatkové otázky v takovém doslovu, který by směřoval k odpovědi, zda jsou obžalovaní vinni zločinem, na který zněla obžaloba, totiž zločinem loupežného zabití. Předpisy ty jasně naznačují, co vše má býti do otázek pojato. Rozčlenil-li proto porotní soud otázky tím způsobem, že trestný čin dokonané loupeže, spáchané ve společenství (§§ 190, 192 a 194 tr. zák.) pojal do hlavních otázek I. a III. (též V.) ohledně každého ze spolupachatelů zvláště, v otázky dodatkové II. a IV. (též VI.), pak zahrnul další okolnost násilí učiněného Metoději G-ovi, která po zákonu zakládá změnu druhu trestu (§ 141 tr. zák.), vyhověl plně s hlediska předpisů §§ 318 a 322 tr. ř. své povinnosti, pojav do otázek všechny zákonné znaky trestného skutku s připojením nezbytných individualisačních okolností skutkových, a doslov dodatkových otázek o okolnostech přitěžujících přimyká se též doslovu zákona. Zmateční stížnosti obžalovaných Josefa a Stanislava K-a napadají s hlediska § 344 čís. 6 tr. ř. jen dodatkové otázky (II. a IV.). Neprávem. Místo trestu na svobodě, obvyklého při zločinu loupeže, mají býti podle § 141 tr. zák. potrestáni smrtí všichni, »kdo spolupůsobili k usmrcení« toho, s nímž bylo při loupeži tak násilně jednáno, že z toho vzešla jeho smrt. Dal-li tudíž porotní soud dodatkovou otázku v doslovu: »Jednalo se při podniknutí loupeže v I. (III.) hlavní otázce uvedené s Metodějem G-em v nepřátelském úmyslu tak násilně, že z toho nastala jeho smrt, a spolupůsobil k usmrcení Josef K. (Stanislav K.) střílením?« — pak tato úprava úplně vyhovuje podle § 322 tr. ř. doslovu § 141 tr. zák., pojímajíc nad to (přebytečně) ještě do otázky jednak zákonný znak zločinu prostého zabití »v nepřátelském úmyslu«, jednak i další okolnost, vyjadřující skutečný stav (»střílení«), aniž by ovšem tím byla nějak dotčena ona přitěžující okolnost, podmiňující změnu druhu trestu. Obhajoba žádala, by do všech dodatkových otázek bylo vloženo, zda je obžalovaný též vinen, »že jeho střílením byl G. poraněn tak, že i toto poranění mělo za následek smrt G-ovu«. Bylo již doličeno, že se doslov hlavních otázek (I. a III.) a též dodatkových otázek (II. a IV.) přimyká úplně k obžalobě, a že tyto otázky musily proto podle předpisů §§ 318 a 322 tr. ř. býti dány v doslovu, jak se stalo, při čemž by u dodatkových otázek bylo stačilo i vynechání slov »v úmyslu nepřátelském« a »střílením«, že tudíž výtky zmateční stížnosti o porušení předpisu § 318 tr. ř. jest zcela bezdůvodná. Bylo by proto jen ještě zkoumati, zda návrh obhajoby a námitky zmateční stížnosti v tomto směru uplatňované nelze shledati oprávněnými s hle-

diska ostatních předpisů o dávání otázek. Ani v tomto směru však nelze souhlasit s úvahami zmatečných stížností. Požadovala-li obhajoba výrok poroty o tom, zda střílení obžalovaného Josefa K-a, Stanislava K-a nebo Oldřicha N-a mělo za následek smrt G-ovu, vybočovala tím již z rámce obžaloby, jež obžalované jednotlivě z takového činu jednak vůbec nevinila, jednak však taková skutečnost nebyla ani toho druhu, by jakákoliv odpověď na otázku obhajobou navrženou při kladném zodpovědění I. a III. hlavní otázky a II. a IV. dodatkové mohla působiti na rozhodnutí porotního soudu způsobem pro stěžovatele výhodnějším.

Doslov návrhu, obsah obhajoby v podstatné části protokolované a obsah zmatečných stížností zřejmě poukazují k tomu, že stěžovatelé měli a mají na mysli něco jiného, aniž by si uvědomili právní podstatu svého návrhu a námitek; že se totiž svojí žádostí o změnu otázek nedomáhali otázky eventuální nebo dodatkové, nýbrž že jejich návrh směřoval vlastně k tomu, by byla dána kontrolní otázka ve smyslu § 323 tr. ř. posl. věta. A jen s tohoto hlediska lze posuzovati onen návrh obhajoby a námítka zmatečných stížností z něho odvozované. Tu však zmateční stížnost právě tak jako návrh obhajoby spočívá na nesprávném pojetí zákonného znaku »k usmrcení spolupůsobil«. Rozumíť zákon těmito slovy každé účastenství na zlém nakládání (§ 195 tr. zák.), jímž přijde člověk o život, tedy i pouhé činné spolupůsobení ve smyslu § 136 tr. zák. Předpis § 136 tr. zák. rozlišuje mezi »vztažením ruky« při samotném vykonání zločinu vraždy a mezi takovým jednáním pachatelovým, které zákon vyjadřuje slovy »způsobem činným spolupůsobil«. Zákon tudíž pro zákonný znak činného spolupůsobení při zločinu loupežného zabití nevyžaduje ani vztažení ruky proti osobě, již se násilí děje; stačí každá činnost pachatelova, kterou při samotném vykonání tohoto zločinu jeho hlavního pachatele posiluje a podporuje, ať již se to projeví jakýmkoliv způsobem. Kdo k usmrcení ve smyslu § 141 tr. zák. činně spolupůsobí, nemusí proto ještě jednati tak, by jeho činnost měla v zápětí smrt dotčené osoby. Proto souzený případ nevyžadoval skutkového zjištění, zda jest obžalovaný vinen, že jeho střílením byl G. tak poraněn, že i toto poranění mělo za následek smrt G-ovu, jak mylně za to mají zmateční stížnosti, vycházejíce zřejmě z nesprávného výkladu zákona, že zákonný znak činného spolupůsobení při zločinu loupežného zabití jest naplněn jen skutečným vztažením ruky proti napadené osobě. Pokud zástupce zmateční stížnosti Stanislava K-a při veřejném roku v této souvislosti ještě poukázal k ustanovení § 137 tr. zák. o trestu na vzdálené spoluvinníky a účastníky při zločinu vraždy, nelze mu přisvědčiti, poněvadž tento předpis zákona s hlediska § 141 tr. zák. vůbec nemá významu a nelze proto z něho nic dovoditi pro otázku, o niž tu jde. Z toho, co uvedeno, plyne, že navržená otázka nevyjadřovala vůbec skutkově to, co odpovídá zákonnému znaku do otázky pojatému (»k usmrcení spolupůsobil«), a posuzována s hlediska povahy otázky kontrolní, nemohla proto v doslovu obhajobou požadovaném býti soudem vůbec připuštěna. Snaží-li se zmateční stížnost Stanislava K-a dovoditi, že on G. nezasáhl a že jeho pouhé střílení do stropu nemohlo G-ovi přivoditi smrtelnou

ránu, pokouší se svémocně hodnotiti výsledky průvodů a brojí takto způsobem po zákonu nepřipustným proti skutkovému zjištění, obsaženému ve výroku porotců, že i tento obžalovaný spolupůsobil (střílením) k usmrcení G-ovu, když se s ním při loupeži jednalo tak násilně, že mu z toho nastala smrt. Pokud posléze uplatňuje zmáteční stížnost Stanislava K-a též výtku nesprávného právního poučení podle § 344 čis. 8 tr. ř., může zrušovací soud oprávněnost námitky té přezkoumati jen z obsahu protokolu o právním poučení předsedy porotního soudu. Ten však výtku neopodstatňuje. Zmateční stížnost i tu vychází jen z pojmu »k usmrcení spolupůsobil«, a ohledně právní povahy tohoto zákonného znaku a jeho mylného výkladu stěžovatelem stačí proto poukázatí prostě na to, co bylo již shora řečeno. Reprodukují-li protokol právní poučení předsedovo v napadené části slovy: »Zabývá se (předseda) otázkou spolupůsobení ve smyslu § 141 tr. zák. Předčítá toto místo zákona a poučuje porotce, že slova »k usmrcení spolupůsobiti« vykládati jest ve smyslu § 136 tr. zák., kteréžto místo zákona rovněž předčítá a slovo od slova vysvětluje, odpovídá toto poučení předsedovo plně zákonu. Další věta předsedova přednesu po sdělení hledisek obžaloby i obhajoby rovněž do protokolu pojatá, že záleží na uvážení samých porotců, jak široce si vyloží rozsah pojmu »k usmrcení spolupůsobiti« na základě průvodních prostředků před nimi provedených, a že výklad onoho pojmu je i v odborných právnických kruzích sporný, jednak není již právním poučením ve smyslu § 325 tr. ř. 2. věty, jednak odpovídá skutečnosti i předpisu o právech porotců při jejich poradě a usnášení se podle § 326 tr. ř.

Čís. 4222.

I společník, který peníze převzaté pro společnost si zadrží a přivlastní, může se ohledně částky, překročující jeho podíl na penězích, státi vinným zločinem podle § 183 tr. zák.; za zpronevěřenu může však býti pokládána jen částka, která by připadala na ostatní společníky.

Ke skutkové podstatě zpronevěry nestačí v subjektivním směru jen úmysl, svěřenou věc za sebou zadržeti nebo si přivlastniti, nýbrž kromě toho musí míti pachatel také vědomí o hmotné protiprávnosti zadržetí nebo přivlastnění si svěřené věci.

(Rozh. ze dne 1. července 1931, Zm II 347/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 21. května 1930, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. zák. a přestupkem podle § 1 zák. o maření exekuce, zrušil napadený rozsudek a věc v rozsahu zrušení vrátil soudu první stolice, by ji znova projednal a o ní rozhodl, mimo jiné z těchto